

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงดังต่อไปนี้

จิตสมร ชุมอินทรจักร¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาและความยุ่งยากที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอนระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2506" โดยออกแบบสอบถาม ตามอาจารย์ช่วยฝึกสอน 74 คน นิสิตฝึกสอน 123 คน ผลของการวิจัยพบว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมการสอน วิธีสอน อุปกรณ์การสอน การปกครองชั้นเรียน ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียน ตัวนักเรียน ตัวนิสิตฝึกสอนเอง ตลอดจนปัญหาที่เกิดจากอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และการบริหารงานของคณะ ส่วนปัญหาที่อาจารย์ช่วยฝึกสอนรายงานมาคล้ายคลึงกับปัญหาที่นิสิตประสบดังกล่าวแล้ว

มานีนวล จันต์จัญ² ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกสอนจากการสัมภาษณ์นิสิตฝึกสอนคณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2505-2507" โดยมีวัตถุประสงค์จะศึกษาปัญหาการฝึกสอนที่นิสิตฝึกสอนได้รายงานไว้ใน การสัมมนาการฝึกสอน สรุปผลการวิจัยปรากฏว่า สิ่งที่เป็นปัญหาซึ่งนิสิตทั้ง 3 ปีรายงานไว้ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับคณะ ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียน และปัญหาเกี่ยวกับตัวนิสิตฝึกสอนเอง ซึ่งได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน ความรู้ และทักษะ อีกทั้งการปกครองชั้นเรียน ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตฝึกสอนด้วยกัน

¹จิตสมร ชุมอินทรจักร, "ปัญหาและความยุ่งยากที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอนระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2506" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506).

²มานีนวล จันต์จัญ, "การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกสอนจากการสัมมนานิสิตฝึกสอน คณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2505-2507" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507).

ปีการศึกษา 2507 ไพบูลย์ วงศ์ประพันธ์³ ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาโครงการฝึกสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ของคณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2507" โดยมีจุดมุ่งหมายจะศึกษาโครงการฝึกสอนของคณะครุศาสตร์ในค่านิยมวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการฝึกสอน เพื่อเสนอแนะปรับปรุงโครงการฝึกสอนต่อไป สิ่งที่ค้นพบคือ นิสิตและอาจารย์นิเทศเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ และเห็นว่ากิจกรรมการฝึกสอนส่วนมากเป็นประโยชน์และมีคุณค่ามาก สำหรับการบรรจุวัตถุประสงค์ในการฝึกสอนนั้นทั้งนิสิตและอาจารย์นิเทศมีความเห็นใกล้เคียงกันว่า นิสิตได้บรรลุผลเป็นส่วนใหญ่

สนั่น เมืองวงษ์⁴ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหาและทัศนคติของครูที่เลี้ยงในการปฏิบัติงานร่วมกับนิสิตฝึกสอนจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2513" พบว่า ปัญหาในการนิเทศการสอนมีสาเหตุสำคัญมาจากนักเรียนฝึกสอนเตรียมตัวน้อยเกินไป ในด้านการวางโครงการสอน การทำบันทึกการสอน ความรู้ และวิธีสอน รวมทั้งปัญหาในด้านการปกครองไม่สามารถควบคุมชั้นได้

ละเมียด ลิมอักษร⁵ ได้เรียบเรียงปัญหาของครูใหม่ที่ยังมีประสบการณ์ในการสอนน้อย จากบทบรรณาธิการนิตยสาร Today's Education ซึ่งได้กล่าวถึงการสัมภาษณ์ครูใหม่ที่ทำการสอนปีแรก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากครูหลาย ๆ ชาติในสถานที่ต่าง ๆ กันทั้งใน

³ไพบูลย์ วงศ์ประพันธ์, "การศึกษาโครงการฝึกสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาของคณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2507" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507).

⁴สนั่น เมืองวงษ์, "การศึกษาปัญหาและทัศนคติของครูที่เลี้ยงในการปฏิบัติงานร่วมกับนิสิตฝึกสอนจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2513" (ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2514).

⁵ละเมียด ลิมอักษร, "ครูใหม่," วิทยาจารย์, (สิงหาคม, 2515), หน้า 52-58.

เมืองและชนบท สรุปปัญหาของการเป็นครูปีแรกได้แก่การเตรียมการสอน การปกครอง
จำนวนนักเรียนในชั้น และปัญหาเกี่ยวกับค่านิยมปกครอง ซึ่งปัญหานี้สอดคล้องกับการวิจัยของ
สนั่น เมืองวงษ์ หลายขอ

สาธิตพิทย ศรีสุทธิ⁶ ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท
ของวิทยาลัยครูยะลา" โดยมีวัตถุประสงค์จะศึกษาหน้าที่รับผิดชอบและปัญหาของครูที่เลี้ยง
และอาจารย์นิเทศก์ การวิจัยครั้งนี้กระทำกับนักศึกษาฝึกสอนและครูที่เลี้ยงประเภทละ 110
คน อาจารย์นิเทศก์ 9 คน ผลของการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาฝึกสอนสรุปได้ดังนี้
นักศึกษามีปัญหาในด้านซากกฏวิธีในการสอนที่ดี ไม่มีความมั่นใจในตัวเอง ไม่กล้าแสดงความคิด
เห็น ไม่ชวนช่วยทำอุปกรณ์ มีปัญหาในการสร้างข้อทดสอบ ตลอดจนไม่รู้จักนำผลของการ
สอบมาพิจารณาปรับปรุงการสอนของตน

ปี พ.ศ. 2517 ไพศาล อันประเสริฐ⁷ ทำการศึกษาเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรม
ของนิสิตปริญญาตรีสาขาประถมที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียน และการสร้างแบบ
จำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอนนิสิตนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหาภายนอก
ฝึกสอน" โดยมีวัตถุประสงค์จะสำรวจปัญหาที่เกิดจากนักเรียนและนิสิตนักศึกษาคิดแก้ปัญหา
นั้นอย่างไรบ้าง แล้วนำปัญหาไปสร้างแบบจำลองของปัญหาเพื่อใช้ฝึกสอนนิสิตนักศึกษา
ก่อนที่
จะออกไปฝึกสอนต่อไป ผลของการวิจัยพบปัญหาที่เกี่ยวกับนักเรียนมากที่สุดคือ นักเรียน
รังแกเพื่อน ไม่สนใจการเรียน ขูยเสี่ยงคัง เรียกร้องความสนใจแปลก เรียบนอน ไม่ทำ

⁶สาธิตพิทย ศรีสุทธิ, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครู
ยะลา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516).

⁷ไพศาล อันประเสริฐ, "การศึกษาพฤติกรรมของนิสิตปริญญาตรีสาขาประถมที่ออก
ฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียน และการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation)
เพื่อใช้ฝึกสอนนิสิตนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหาภายนอกฝึกสอน" (ปริญญาโทบริหารศึกษา
มหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2517).

การบ้าน หนีโรงเรียน ลองคิดกับครูฝึกสอน ผู้วิจัยได้นำปัญหาเหล่านี้ไปสร้างแบบจำลองของ ปัญหา

ส่วนเอกสารและงานการวิจัยของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องได้แก่งานต่อไปนี้
 เฮนรี่⁸ (Henry) ได้รวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาฝึกสอน จำนวน 344 คน และจากครูที่เลี้ยงของนักศึกษาเหล่านั้น ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล รวบรวมปัญหาการฝึกสอนที่นักศึกษาพบในขณะที่ฝึกสอนคือ การสร้างแบบพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ให้แก่นักเรียน ความรู้สึกไม่มั่นใจในตัวเอง และการสอนให้เป็นที่เข้าใจแก่นักเรียน จาก คำตอบของครูที่เลี้ยง นักศึกษาเหล่านั้นมีปัญหาเรื่องการจัดกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ มากกว่าปัญหาอื่น และเฮนรี่ได้สรุปว่า ปัญหาเกี่ยวกับเวลาเรียน วิธีสอนก่อนเวลาฝึกสอน เป็นเวลานาน หรือกระชั้นเพียงไรก็ตามผลปรากฏวาระยะเวลาต่าง ๆ ที่กล่าวแล้วมีผลไม่ แตกต่างจากกันเท่าไรนัก

เอกสารของมหาวิทยาลัยอินเดียนา⁹ ได้กล่าวถึงการกำหนดตัวนักศึกษาออกฝึกสอน ว่า มหาวิทยาลัยใหญ่ ๆ ในสหรัฐอเมริกาอนุญาตให้นักศึกษาเป็นผู้กำหนดเองว่าจะ ออกฝึกสอนในภาคเรียนใด โดยส่งใบสมัครไว้แก่แผนกฝึกสอนล่วงหน้าตามกำหนดเวลา สมาคมการฝึกสอน (The Association for Student Teaching) ในสหรัฐได้สำรวจ พบว่า การกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์ออกฝึกสอนในวิทยาลัยต่าง ๆ แตกต่างกันไป แต่ ส่วนมากจะกำหนดว่ามีประวัติการศึกษาอยู่ในระดับพอใช้ ได้คะแนนเฉลี่ย C. และสถาบัน ฝึกหัดครูเป็นจำนวนมากบังคับให้นักศึกษาเรียนวิชาบังคับก่อนฝึกสอนที่วิทยาลัยกำหนดเสียก่อน

⁸Marvin A. Henry, "The Relationship of Difficulties of Student Teachers to Selected Aspect of the Professional Sequence of Education," The Teacher College Journal, 35 (November, 1963), pp. 47-49.

⁹Indiana University, Better Education (Workshop on Supervision of Student Teachers, Indiana University, Bloomington, 1965), p. 2.

ขอแวนอร์¹⁰ (Shawyer) ได้สรุปปัญหาของการฝึกสอนไว้ว่า ปัญหาช่วงเวลาการฝึกสอนประมาณสามเดือนหรือสี่เดือน (หนึ่งซีเมสเตอร์) ที่ใช้ในการออกฝึกภาคปฏิบัติตามโครงการกำหนดนั้นมีปัญหาวา นักศึกษาควรจะใช้เวลานานเท่าไรจึงจะพอเหมาะในการฝึกภาคปฏิบัติ และควรจะได้รับหน่วยกิตเท่าไร วิทยาลัยมีทางที่จะจัดให้นักศึกษาเหล่านั้นรวบรวมความรู้และปรัชญาในการศึกษาตลอดจนจิตวิทยาและวิชาที่เลือกเรียนสูงเป็นพิเศษ เพื่อนำมาใช้ในระหว่างออกฝึกภาคปฏิบัติอย่างไร และได้กล่าวสรุปว่า ในกรณีเทศการสอนให้ได้ผลดีต้องมีบุคลากร เวลา และเงินอย่างเพียงพอ นอกจากนั้นเขายังกล่าวเน้นถึงปัญหาสำคัญในการฝึกสอนว่า เรามีได้มีการวิเคราะห์และวิจารณ์พฤติกรรมการสอนของนักศึกษาอย่างเพียงพอ เพราะการฝึกหัดนั้นอาจจะฝึกหัดผิดก็ได้ ถ้าไม่ให้เวลาและความช่วยเหลืออย่างพอเพียงที่จะช่วยให้นักศึกษาฝึกสอนมีทักษะในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการอบรมสั่งสอนเด็ก และเน้นว่าอย่าให้นักศึกษาเข้าใจผิดว่าหลักสำคัญที่จะทำให้เป็นครูที่ดีได้นั้น คือต้องสังเกตครูที่ดีและทำตามอย่างเสมอไป

ยูเนสโกจัดให้สถาบันฝึกหัดครูภาคเอเชีย มหาวิทยาลัยแห่งฟิลิปปินส์สำรวจแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกหัดครูในสถาบันฝึกหัดครูประถม แล้วจัดพิมพ์ขึ้นในปี ค.ศ. 1967¹¹ ใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปยังประเทศต่าง ๆ ในภาคพื้นเอเชีย 16 ประเทศ สำรวจแนวการปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกสอนในชั้นประถมศึกษาในข้อที่เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการฝึกสอน พอสรุปได้ว่า การฝึกสอนนั้นมุ่งพัฒนาความสามารถของนักศึกษาฝึกสอนให้แปลความหมายของทฤษฎีที่เรียนไปแล้วออกเป็นภาคปฏิบัติได้ เพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาของเด็ก ให้นักศึกษา

001499

¹⁰ David, Shawyer, "Professional Education or Apprenticeship?" The Record (Teacher College, Columbia University, 70 (2) 127-131 (November, 1968).

¹¹ Edward A. Pires, Student Teaching Practices in Primary Teacher Training Instruction, in Asia (Bangkok: UNESCO Regional Office for Education in Asia, 1967).

มีความมั่นใจ มีความคิดริเริ่ม และสามารถในการปฏิบัติการสอน ส่งเสริมให้เข้าใจบทบาทต่าง ๆ ของงานที่จะปฏิบัติเมื่อสำเร็จออกไปแล้วและให้เข้าใจชีวิตแท้จริงของการเป็นครู ตลอดจนให้มีทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสมกับอาชีพครูและฝึกมนุษยสัมพันธ์ต่อบุคคลากรที่เกี่ยวข้อง

เดียนนา¹² (Diana) ได้ศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอนระดับประถมศึกษาของมหาวิทยาลัย Wayne State ในรัฐมิชิแกน พบว่า ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่นักศึกษาฝึกสอนได้พบในค่านต่าง ๆ ก่อให้เกิดความวิตกกังวลแก่เขาเป็นอันมาก และนอกจากนี้ยังมีข้อขัดแย้งในขณะที่ทำการฝึกสอนอีก เดียนนาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การเตรียมตัวก่อนทำการสอนอย่างดียิ่งจะช่วยให้เขากลายกังวลและมีสุขภาพจิตดีขึ้น ซึ่งผลของการวิจัยนี้สอดคล้องกับของมาร์ติน¹³ (Martin) ซึ่งเห็นว่าผู้ที่เตรียมตัวให้พร้อมก่อนฝึกสอนจะส่งผลช่วยในด้านอารมณ์ และช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพพออย่างมีนัยสำคัญกว่าผู้ที่ไม่ได้เตรียมตัว

ในปี 1971 คาลิก¹⁴ (Kalick) ได้กล่าวถึงแนวทางในการฝึกสอนว่า สิ่งที่เป็นปัญหาของโรงเรียนในปัจจุบันคือโปรแกรมการฝึกสอนไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง การคัดเลือกครูที่ไม่มีความสามารถเพียงพอ ตลอดจนงานที่มอบหมายให้ในการฝึกสอน ซึ่งเขา

¹²Diana Jordan, "Analysis of Student Teachers' Perceptions of the Role of an Elementary Classroom Teacher," Dissertation Abstracts, 31 (October, 1970), 1667 A.

¹³Gerald Charles Martin, "A Study of the Adequacy of Professional Preparation and Teaching Disadvantaged Children as Perceived by Selected Elementary Teacher," Dissertation Abstracts, 27 (June, 1967), 690 A.

¹⁴Perry M. Kalick, "New Direction in Teacher Training and Placement," The Journal of Teacher Education, Vol. 22, No. 3 (1971), pp. 261-264.

ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า สถาบันผลิตครูควรเปลี่ยนแนวในการสอนใหม่เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจสภาพที่จริงของห้องเรียนทั่ว ๆ ไป โปรแกรมการฝึกสอนที่ดีจะต้องพึงเล็งผลสำเร็จในห้องที่ฝึกสอนมากกว่าเน้นในหลักการศึกษารหัสหรือจิตวิทยา เนื้อหาที่จะให้นักเรียนฝึกหัด - ครู กอนออกสอนควรกรองเอาแต่สิ่งที่ต้องประสบในห้องเรียนให้มากที่สุด ทางที่ดีควรให้นักเรียนฝึกหัดครูชั้นปีที่ 3 ใ้ออกไปสังเกตการสอนและฝึกทำงานร่วมกับโรงเรียนในชุมชนชนใกล้ ๆ ทั้งนี้เพื่อให้คุ้นเคยกับสภาพการณ์ที่แท้จริง

ปี 1974 กัลล์¹⁵ (Gul) แห่งมหาวิทยาลัย Ball State ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโปรแกรมการฝึกสอนของสถาบันฝึกหัดครูในอาฟกานิสถาน" โดยมีวัตถุประสงค์ทั่ว ๆ ไปว่า เพื่อพัฒนาโปรแกรมการฝึกสอนของนักศึกษาผู้ที่จะเป็นครูในอนาคต และมุ่งค้นหาขีดความสามารถที่จะกระตุ้นโปรแกรมฝึกสอนที่โชยู่แพร่หลายในอาฟกานิสถาน ให้เกิดความคิดใหม่และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถาม สรุปรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโปรแกรมการฝึกสอนของอาฟกานิสถานคือการวางแผนเกี่ยวกับประสบการณ์ต้องร่วมกันระหว่างนักศึกษาฝึกสอนและอาจารย์นิเทศก์ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกชั้นเรียนของนักเรียนฝึกสอนมีคุณความดีในการฝึกประสบการณ์ การตัดสินใจและข้อคิดเห็นของครูผู้เลี้ยงมีบทบาทสำคัญในการวัดผลนักเรียนฝึกสอน และประการสุดท้ายนักเรียนฝึกสอนควรได้พบสภาพการณ์ต่าง ๆ มากกว่าสภาพการณ์ที่ได้รับจากห้องเรียนเพียงห้องเดียว

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁵ Bandawal Juma Gul, "A Proposed Student Teaching Program for Teacher Training Instructions in Afghanistan," Abstracts of Dissertations (Available on Microfilm 35 : 6 December, 1974).